

Kisebb közlemények.

Buda Elek gyűjteményének maradványai a nagyenyedi Bethlen-kollégiumban. Attól a szándéktól vezéreltetve, hogy régi ornithologusaink és gyűjtőink még fennmaradt madaraiból kis ereklyegyűjteményt rendezzünk a M. kir. Madártani Intézet helyiségeiben, még a háboru alatt többféle irtam idevonatkozó adatokért és adományokért. DR. SZILÁDI ZOLTÁN a nagyenyedi Bethlen-kollégium természetrajzi tanára szokott szivességével megküldte az oda került BUDA ELEK-féle gyűjtemény még meglévő példányainak jegyzékét, hogy válogassuk ki a megfelelőt. Az elküldésre azonban már nem jutott idő, mert jött a forradalom és nyomában az oláh megszállás, a mely alatt most is sinylődik a magyar kulturának ez az ősi hajléka. Ki tudja, valóra válthatjuk-e a kegyeletes szándékot és sikerül-e másodszor is kimenteni ezt a gyűjteményt. 1848-ban kimenekült az oláh dulás elől, hogy most mi lesz a sorsa, elválik. Egyelőre közöljük a még meglévő példányok jegyzékét: *) *Cypselus apus*, *Loxia curvirostra*, *Ligurinus chloris*, *Passer domesticus*, *Galerida cristata*, *Phylloscopus trochilus*, *Sylvia communis*, *Monticola saxatilis*, *Accentor collaris*, *Oriolus galbula*, *Coloeus monedula*, *Circus cyaneus*, *Circus macrourus*, *Circus aeruginosus*, *Accipiter nisus*, *Astur palumbarius*, *Milvus iclinus*, *Archibuteo lagopus*, *Aquila chrysaetos*, *Falco peregrinus*, *Falco subbuteo*, *Cerchneis Naumanni*, *Cerchneis verpertinus*, *Pavoncella pugnax*, *Himantopus candidus*, *Vanellus capella*, *Glareola pratineola*, *Ardeola ralloides*, *Cygnus olor*, *Mergus merganser*, *Pelecanus onocrotalus*, **) *Larus ridibundus*, *Podiceps nigricans*.

SCHENK JAKAB.

A kócsag hajdani fészkelése és tenyésztése a Bodroglközben.

Az 1918. évi Aquila mellékletében megjelent „A kócsag hajdani és jelenlegi fészkelőtelepei Magyarországon“ című értekezés a kócsagtenyésztés lehetőségét is érinti. Erre nézve óhajtók egy történeti adatot közölni, habár csak közvetett bizonyítékot szolgáltat arról, hogy már a régi időben is foglalkoztak a kócsagtenyésztéssel.

Tiszakarácson, Zemplén megyében hajdan, mikor az egész Bodroglköz egy mocsár volt, költött a kócsag. Valamilyen ügyletből kifolyólag a karádiak kötelesek voltak minden tavasszal bizonyos mennyiségű kócsag tojást beszállítani a leleszi káptalannak. Egy ízben az éppen

*) Az eredeti gyűjteményjegyzéket lásd AQUILA XXIII. 1916. p. 188. etc.

**) Nem volt meg az eredeti gyűjteményben, sem a ZEYK-félében, tehát későbbi szerzemény lehet.

kócsag tojást szállító emberek utközben megháltak valahol s éjszaka két pataki diák kicserélte a kócsag tojásokat bagoly tojásokkal s az emberek ezeket vitték el Leleszre, a hol azután a tyuk alatt kikeltek a kócsag helyett a bagoly fiókák. Innen származik a karádiak ma is élő gunyveve: „*karádi bagoly*“.

Ez tehát némi nyom arra, hogy Leleszen hajdanta kócsagtenyésztéssel foglalkoztak. Az ott székelő történelmi nevezetességü káptalan irattárában esetleg közelebbi adatokat is lehetne erre nézve találni.

SZEMERE LÁSZLÓ.

Bezerédj Ignác levele Sibrik Antal győri alispánhoz. Buda, 1789. aug. 1. Régenten, a midőn még a' Fudon együt vadásztunk, Góllát többet láttam mint fossos Kémet, de most ugy hallom, hogy minden felül az vizes helyek körül számossan vagyon; nehéz ugyan lőnni eöket, mert nagyon vigyáznak, de ugy beszélnek, és ugyis állétyák az orvosok, hogy az vadásznak még jobban kell tőlük tartani, mert ha le fossák az Embert, nem tsak hogy meg motskolódik az Ember tőlük, de az egészségre való nézve is veszedelmes. Magát Uram Bátyámat mert ha megy is vadászni, tud vigyázni, tsak nem egy könnyen féltem tőle, de az Gyermekaire vigyáztasson Uram Bátyám, az olyan ficzkók örömost lüdöznek s azt sem nézik Kotsage, Golae vagy Kém. Négy Lábu vad kevés vagyon Csécsénben, a Nagy Tél a Nyulakat is talán ki vesztette, Rókát és Farkast nem emlékezem hogy ottan valaha láttam volna, és így ezektül a ficzkokat félteni nem lehet, az Isnyefet nem igen lüdözik a gyerekek, mert sebessen repül, de a' Kémre én is igen szerettem pufogtatni a' Puskát, a' volt talán a' szerencsém, hogy közel nem értem soha; hanem arrul emlékezem, hogy egyszer a' Sárban belé is vitt, egy helyrül a másakra repült, meg meg szállot, a nagy kívánságban, hogy mind le lőhetem, tsak nem hinárban veszetett, erre való nézve is lehet a Gyerekeket ónia tőle; emlékezik mellette Uram Bátyám, hogy az vad Réczét is maid tsak nem az életemmel füzettem meg, tsaknem mindenkor eszemben jut, a' midőn vadászni megyek, és mindenkor primum positum hogy az ember vigyázva járjon.

Közli: CHERNEL ISTVÁN.

A nagy kócsag (*Egretta alba* L.) állománya a Fertő-taván az utóbbi években határozottan örvendetesen gyarapszik. SCHENK JAKAB ugyan a Fertőn való utolsó látogatása alkalmával, 1913-ban, a keleti parton Illmicz táján csak 2—3 pár fészkeléséről szerzett tudomást (Aquila 1918. évf. Mellék. 45. old.) s megjegyzi, hogy az északnyugati parton Fehéregyháza vidékén — hol HOMEYER SÁNDOR szerint 1891-ben 2 pár fészkelte — már nem találta költve. Ugy látszik azonban, hogy az utolsó 6 évben mégis — talán több helyen is — keletkeztek kócsagtelepek

a Fertőn, mert KOTSIS GYULA nagycenki urad. tisztartó szóbeli közlése szerint ő 1919. nyarán, a költés időszaka után, mintegy 80 drb. nagy kócsagot figyelt meg a Fertő déli részein s említette, hogy egyéb gémfajok is elszaporodtak az idén.

CHERNEL ISTVÁN.

A nagy kócsag valószínű fészkelése Kunszentmiklós vidékén.

1918. április havában hallottam először, hogy 4 példány nagy kócsag jár rendszeresen az apaji nádasok felől a Kunszentmiklós határában levő kisebb vizállásokhoz este és reggel. Májusban magam is észleltem őket, a mint a Pozsáros felől érkeztek s egy kisebb gyékényes tóban halászgattak. Látcsövem segítségével megállapíthattam, hogy mind a négy példány disztollas volt s különösen kettő tűnt ki gyönyörű kócsagjával. Ezután elkerültem hazulról s csak szeptember közepén észleltem őket újból az említett gyékényes tónál — ezuttal azonban 9 darabot. Ezek itt naponta megjelentek reggel és este s végre hosszas utánjárással sikerült egyet elejtenem, amely kitömve birtokomban van. Csőre világoszöld s úgy gondolom, hogy a fiókák egyike. Október 9-én láttam őket utoljára.

DR. TÓTH ÖDÖN.

A kisbalatoni kócsagállomány 1919-ben. Ez idén a kócsagállományt jóval kevesebb veszély fenyegette, mint más években. A vizállás oly magas, hogy a fészkekhez való gázolás lehetetlen, fegyver hiányában pedig senki se vadászik s így most abszolút biztonságban vannak. Pedig ezidén szép számmal mutatkoztak és tavasszal egy alkalommal 12 darabot láttunk.

SZABÓ LAJOS, Balatonszentgyörgy.

Az ujvidéki gémtelep, melyben a legutóbbi időben körülbelül 500—1000 gémpár fészkel — *Ardeola ralloides*, *Ardea purpurea*, *Nycticorax griseus*, néhány *Plegadis falcinellus* és *Phalacrocorax pygmaeus* — az ujvidéki vadásztársaság indítványomra tilalom alá helyezte. Örömmel adok hírt erről az elhatározásról, bár hasonló eljárásra buzdítaná sok más érdekes madártani területeinek vadász közönségét addig is, míg a közállapotok rendezése után hozzá foghatnánk Magyarország természetvédelmének megszervezéséhez.

DR. SZLÁVY KORNÉL.

A pásztor madár 1917. és 1918. évi megjelenése Magyarországon. Ismét két egymásután következő évben jelent meg nálunk a pásztor madár s az egyikben újra nagyobb számban, sőt fészkel is. A katonai szolgálat sajnos megakadályozott abban, hogy ezekről az inváziókról részletesebb és kimerítőbb adatokat és a fészkelésre vonatkozólag bizonyítékokat szerezzek, pedig ez már annál is fontosabb és érdekesebb lett volna, mert az utolsó évtizedek tapasztalatai alapján

számítani kell azzal a lehetőséggel, hogy a pásztor madár hazánk gyakoribb, sőt esetleg állandó fészkelő madarává válik. Így 1905-től 1910-ig minden évben megjelent s három ízben fészkelte. Megjelent azonkívül 1914-ben s most újra két évben egymásután. Nem lehetetlen, hogy egy igen érdekes áttelepülésnek vagyunk tanúi, amely a legélénkebb érdeklődésre tarthat számot.

Az 1917. évi megjelenés adatai a következők: Junius 3-án 5—6 darab Hegyköztöttelek biharmegyei községben CsATH ANDRÁS, értesítése. Junius 7-én Szentágota és Lesses között (Nagyküküllő m.) 40—50 darabból álló csapat, másnap pedig egy még nagyobb csapat; HALÁSZ DÉNES értesítése. PLATTHY ÁRPÁD szerint Tiszatarjában (Borsod m.) junius 8-án 40 főnyi csapat jelent meg, junius 18-án pedig újból 10—12 darabot láttak. LOWIESEB IMRE junius 25-én Perlasz (Torontál m.) közelében 3 darabot látott. A legkorábbi adat az előfordulás legnyugatibb pontjáról való, t. i. Csölösztő poszonymegyei községben KUNSZT KÁROLY értesítése szerint már májusban jelent meg egy csapat.

Az 1918. évi invázió jelentékenyen nagyobb volt, mint az 1917. évi. Annál sajnálatosabb, hogy a bejelentések száma oly csekély, különösen a fészkelésre vonatkozólag. A legrészletesebb jelentést RÁCZ BÉLA kitünő megfigyelőnk küldte be. Ezt az Aquila más helyén közöljük. Szerinte Szerep biharmegyei községben junius 25-én jelent meg az első 10—12 példány, azután folyton több lett, úgy hogy 100-as csapatokban járt. Julius 20-tól kezdve gyűrűlt a számuk s az utolsó 40—50 főnyi csapatot augusztus 4-én látta. BAKÓ GÁBOR a Rovartani állomás adjunktusának értesítése szerint a Hortobágyon is megjelentek és pedig már junius első napjaiban. Egyik helyen 4 darabot, másutt egész csapatot láttak. Itt azonban valószínűleg nem fészkelte, mert SZOMJAS GUSZTÁV július 3-án és 4-én már nem találta itt. A Dunántulon is elég korán mutatkoztak. BESSENYEY szerint junius 9-én Dégen, Veszprém m., 3 csapat jelentkezett 20—25 darabjával. Egy CERVA FRIGYES-hez küldött értesítés szerint Mezőkászonny közelében tizezrével fészkelte körakásokban. Ennek a helynek a közelében fekszik Bodrogszentes, ahol VITÁNYI LÁSZLÓ-nak egy junius 23-áról keltezett híradása szerint szintén fészkelte a kőbányák hasadékaiban és állítólag az erdő odvas fáiban. Itt főleg a legelőkön a gulya és ménés körül tartózkodtak, de a gyümölcsöst is nagy számban lepték el. Főleg a meggytermésben okoztak igen nagy károkat. Ezen a területen is igen nagy volt a fészkelők száma úgy, hogy a lakosság kosárszámra vitte piacra a pásztor madarak tojásait. A Nimród vadászati folyóirat 1918. évfolyamának 344. lapján NEOGRÁDY JÓZSEF azt írja, hogy Óbecse vidékén 1918. július 10-én 20—30 darab mutatkozott. Az utolsókat október 2-án látták Sall vasmegyei községben NÁDASSY KÁLMÁN megfigyelőnk értesítése szerint.

Oekologiai szempontból is nagyon érdekes a két legutóbbi invázió, mert nem sáskajárással kapcsolatban történtek, sőt többnyire a rovarirtás helyett a gyümölcstermés pusztítására vetették magukat. Erre vonatkozólag különösen RÁCZ BÉLA megfigyelőnk következő megfigyelései vetnek érdekes világot. Ennek az érdekes jelenségnek tán az lehet a magyarázata, hogy a jelen invázió madarai kultivált vidékekről jöttek, míg a sáska és szöcske pusztítók a steppékről érkeztek hozzánk.

SCHENK JAKAB.

A pásztormadár (*Pastor roseus* L.) tömeges megjelenése Szerepen 1918-ban. Ez az eddig vidékünkön ismeretlen madár ezidén oly tömegben jelent meg, hogy általános érdeklődést keltett, már szokatlanul lármás és bizalmas viselkedésével is, udvarról-udvarra röpködve.

Junius 25-én jelent meg az első 10—12 példány az enyémmel szomszédos szőlőben egy félig kiszáradt fán, erősen csevegve az alkonyi napfényben. Az egyiket vagy 15—20 lépésnyire belopva, fekete szárnyáról és rózsaszínű testéről biztosan felismertem.

Másnap este az említett fán oly tömegben gyűltek össze, hogy az ágak lehajlottak alattuk. Fűlsiketítő lármájuk a teljes lealkonyodásig tartott. Éjjeli pihenőre a szőlőnket kerítő akácfaikon helyezkedtek el.

27-én a falu felett többször átvonultak százas csapatokban.

28-án egész délután a falu udvarait körítő akácfaikon tanyáztak. 1—2 napi szünettel így folyt ez egészen július 20-áig.

Július 10-én a lakásunktól 5—6 méternyire álló jókora fehér eperfát lepték el oly tömegben, hogy egy negyedóra alatt teljesen letisztították róla az érett vagy zsendült epret, csak a teljesen éretlent hagyva meg. Egy részük a fán költötte el az epret, nagyobb részük azonban a távolabbi fákra vitte elfogyasztani. E ritka látványban 3—4 lépésnyiről gyönyörködtünk; csak ha felálltam, röppentek távolabb, mihelyt leültem, ismét visszajöttek. E jelenséget ezután az egyes udvarokon álló eperfákon naponta lehetett észlelni.

Július 20-tól gyérült a számuk, már csak 10—15-ös csapatokban voltak láthatók.

Augusztus 4-én egy nagyobb — 40—50 főnyi — csapat egy kicsővezett tengeri táblán szállt meg; a csöveket és tarlót kutatni látszottak, de fosztogatás jele nem maradt utánok.

Az utolsó csapat aug. 8-án mutatkozott. A pásztorokat figyelmeztettem e madarakra, kértem, figyeljék meg a legelőkön való megjelenésüket, mert a legelőkön annyi volt a szöcske, mint emberemlékezet óta is alig. Ámde a legelőkön leszállni soha sem láttuk.

RÁCZ BÉLA.

Pásztormadár (*Pastor roseus* L.) Vas megyében. KENDEFFY LAJOS 1918. május 28-án este Taródházán lőtt 1 darabot. Tudtommal ez az első pásztormadár, mely Vas megye területéről került meg s mint bizonyító példány kitömve a tulajdonos birtokában van. Figyelemre méltó, hogy az idén ennyire nyugat felé nyomult e vándor madárfaj. A megfigyelő tudósítása szerint egy magában üldögélt egy jegenyefa tetején s nem csapatosan vagy seregélyekhez társulva.

CHERNEL ISTVÁN.

A vörösnyakú lúd újabb előfordulása Magyarországon. Nemeskéri KISS GÉZA értesített, hogy 1919. március 14-én a Hortobágyon lőttek megint egy *Branta ruficollis*. Ő is ott volt akkor s elküldte a madár vázlatát ceruzával és a madár vérével készítve. A fiatal ODESCALCHI herceg papnevelője lőtte egy 30-as csapatból s kitömte. A madár az ODESCALCHI család budapesti lakását díszíti.

CHERNEL ISTVÁN.

A rozsdástorkú pipis (*Anthus cervinus* Pall.) Vas megyében eleddig nem került megfigyelésre. 1919. okt. 5-én azonban a Kőszegtől keletre eső Tömörd község egyik nagy ugaron maradt táblájáról kelt fel előttem e fajnak egy példánya jellemző „bíiszt-bíiszt“ szavát hallatva. Nyugatmagyarországban először FÁSZL ISTVÁN észlelte 1883. májusban Sopron vidékén, majd 1895-ben Eszterházában került meg május 17-én, végül 1900. szept. 11-én és 1901. szept. 20-án a Fertőn.

CHERNEL ISTVÁN.

Madártani hírek a Hortobágyról az 1918. évből. A halastavak berendezése óta igen megélénkült a Hortobágyon a madárélet, különösen sok a vízimadár. Érdeemes lesz itt megfigyeléseket tenni. Úgy látom, hogy a kultúra nem csinált itt nagyobb zavart, sőt inkább előnyére válik a madaraknak. Alábbiakban közlöm 1918. évi megfigyeléseimet:

Július 3-án a Faluvég halmi erdő körül 4 drb. *Buteo ferox*-ot láttam egészen közelről. A pásztorok igen jól ismerik ezeket a madarakat s azt mondják, hogy költenek itt. A gyakori előfordulásból s a madarak bizalmosságából következtetve ezt én is valószínűnek tartom s most már majd ebben az irányban fogok figyelni. A Hortobágyon ez a része teljesen le volt perzselve, víz sehol. Nem is láttam egyebet, mint néhány *Milvus migrans*-t, *Cerchneis vespertinus*-t és *tinnunculus*-t, 1 drb. *Aquila heliaca*-t, néhány *Numenius arquatus*-t, 1 drb. *Glareola pratincola*-t.

Július 4-én a halastónál a következő madarakat láttam: 1 túzok, igen sok *Anas boschas*, *A. querquedula*, *Fulica atra*, *Podiceps cristatus* és *nigricans*, néhány *Ardea cinerea* és *purpurea*, *Hydrochelidon*-félék, *Sterna hirundo*, *Totanus*-félék, néhány 100 *Anser ferus*, 1 *Falco peregrinus*,

Falco subbuteo, *Haliaëtus albicillák* (a halastavak igen sokat vonzottak ide), *Milvus migrans* és *Circus*-félék.

A kecskési erdőben szintén 2 *Butoro ferox*, melyek állandóan ott tartózkodnak. Köpetükben madártoll volt.

A Cserepesen 8 tüzokot láttam.

Pastor roseus nem volt sehol, pedig csak úgy hemzsegett a sok szöcske.

Bemondás szerint a halastavon 9 drb. *gödényt* is láttak, de lövésre nem vártak.

Ez idén is láttak *darut* a Hortobágyon, én nem láttam, de április 16-án 6 drb. gyönyörű példányt figyeltem meg Tiszalökön. 300 lépésnyire bevártak, de aztán fölkerekedtek s eltávoztak ÉK. felé. Évente 40—60 daru szokott nyaralni a Hortobágyon. Vedléskor a csikósok mindig vernek el belőlük. Lóháton üldözik és a mint elérik ostorral verik, a mire a daru hanyatt fekszik. Debreceni gazdánál kerül ilyen elvert példány az udvaron.

Október 1-én a tiszalöki határ fáit ellepő 2—300 örvös galamb (*Columba palumbus* L.) közt egy *albinót* láttam. Lelőni minden igyekezetem mellett sem sikerült.

Október 8-án Nánáson, Brassóhalmon, a kis Hortobágyon és a papegyházi erdőn keresztül Kecskésre mentünk, majd 10-én a Cserepesen, Szandaléken, Bagotán s a nánási legelőn keresztül haza. A juhosháti erdőben egy királysast (*Aquila heliaca* SAVIG) és 8 réti sast (*Haliaëtus albicilla* L.) láttunk; utóbbiakból estére kettőt sikerült elejtenem. Láttunk továbbá 4 vándorsólymot, 1 törpesólymot és néhány vörös véresét, valamint 2 hollót, néhány vetési- és dolmányos varjút. Gege lúd (*Anser neglectus* SUSHK.), vetési és nyári lúd (*Anser fabalis* LATH. és *ferus* Bechts.) kevés volt. Annál több volt a kis lilik (*Anser erythropus* L.), melyből 12 darabot sikerült elejteni. Rengeteg volt a tőkés- és nyilfarkú réce, a bibic és seregély. Cserepes és Szandalék közt 22 tüzok volt s ugyanott 30 daru vonult keresztül 11-én.

Bagota pusztán az idén is költött a törpe tüzok (*Otis tetrax* L.) melynek 3 fészekalját találták meg és ősszel 15—20 főnyi csapatját látták.

SZOMJAS GUSZTÁV.

Haematopus ostralegus egy példányát láttam 1918. október 13-án Budapesten a téli kikötőben.

CSÖRGEY TITUS.

A hósármány (*Calcarius nivalis* L.) 1918. január 1-én Mezőcsáton több száz főnyi csapatban jelent meg, melyből sikerült 2 bizonyító példányt meglőni és a M. k. Madártani Intézetbe beküldeni.

SZEŐTS BÉLA.

Hattyút láttak 1919. március hó 10-én Jánoshidán J.-N.-K.-Szolnokmegyében. Két nappal előtte a szomszédos pestmegyei Farnos vidékén látták. Határunkban csak egy napig tartózkodott.

MUHA MIHÁLY.

Fehér hattyúk. 1917. március 10-én Barandán (Torontálmegye) a falu mellett levő Sóstón 4 drb. fehér hattyút láttam. Bár a nád jó fedezékül szolgált, 150 lépésnél közelebbre nem tudtam a ritka vendégeket becserkészni, így a fajt pontosan nem is tudtam meghatározni. Kb. 10 évvel ezelőtt szintén láttak vidékünkön hattyúkat.

TABAKOVICS GUSZTÁV.

Buteo ferox lövetett 1918. október hó 20-án Kétútköz hevesmegyei községben.

GRAEFL ANDOR.

Otis tarda jelenleg már nem fészkel Kisperereg (Aradm.) vidékén. Legutóbb 8—10 évvel ezelőtt fészkelte. Ezidén július havában egy öreg kakast riasztottak föl az aratók. Az 1916/17. évi kemény télen kb. 16 darabból álló falka tartózkodott a peregi és battonyai határban, de ezek is azt hiszem észak felől érkeztek ide. Valószínűleg abból a falkából lehetett az a szép kakas, a mely Kunágotán került terítékre a Kupa pusztai majorban, a hová a nagy hideg miatt húzódtak be a tűzokok.

CSATH ANDRÁS.

A kúnágotai vetési varjútelep. Az Aquila 1904. évfolyamának 346. lapján VÁSÁRHELYI JÓZSEF tudósítása szerint a vetési varjú Kúnágotán nem fészkel. A tudósítás téves, mert ID. NÁGEL VILMOS pusztáján óriási varjútelep van a kastélyt környező ákacosban. Nevezett birtokos igen-igen kedvelte a varjakat s ha megtudta, hogy valamelyik cselédje vagy annak gyereke kiszédett egy varjúfészket, azt szolgálatából elbocsátotta. El is nevezték az öreg urat „varjú király“-nak.

CSATH ANDRÁS.

Darvak nyáron. 1916. június hó 27-én 8 darabot láttam Nagymargita torontálmegyei községben. Vigan krúgatva magasan vonultak ÉK. felé. Még később is láttam őket. Nem hiszem azonban, hogy vidékünkön fészkelnének.

DR. SZLÁVY KORNÉL.

Adalékok Pécs város madárvilágához. Aki Pécsen megfordul a nyári hónapokban lehetetlen, hogy meg ne hallja a nagy vijjongást, melyet a nyilsebesen ide-oda röpködő *sarlós fecskék* hallatnak. Nappal alig mutatkozik néhány darab, míg a szürkület beállta előtt százával röpdösik körül

a nagyobb épületeket. A pécsi állomány körülbelül 2—3 ezer, de a fészkelők, melyek az egész városban levő nagyobb épületek és tornyok lakói, megfigyelésem szerint csak egy tizedrészét alkotják ennek a számnak.

1917. évi október első felében a pécsi székesegyház diszletei között láttam először a *hajnal madarat*. Reá következő márciusban ugyanitt találkoztam vele, nem lehetetlen, hogy itt fészkel.

1918. május hó első felében a pécsi „Nemzeti színház“ és „Városháza épület“ előtt sétálgatva bájos kellemes, ritkán hallott madárdalt hallottam, mely rigó vagy pinty énekéhez hasonlított. Kerestem a művészt, de egy kicsit bajos volt a dolog, mert a magas és meredek hatalmas épületek diszleteinek párkányán ült és innen hangzott a dal. Végre felrepült és repülés közben is énekelt így árulta el magát. Gyönyörű *kövi rigó* volt, melyet azután egész június végéig hallottam az említett két épület diszletei között dalolgatni s minden valószínűség mellett fészkel is ott.

A székesegyház előtt levő „Sétatéren“, hol naponta százával sétálgatnak, június és július havában igen gyakran hallatta perregő-tücskölő hangját a *berki tücsök madár*, amely pedig nem éppen városi madár. Az itteni ó-temetőben határozottan fészkel, de nincsen kizárva, hogy a város közepén elterülő püspöki kertben is lelhető fészke.

RADETCZKY DEZSŐ.

Nidologiai és oologiai jegyzetek az 1919. évből. Ezidén az *erdei pinty* művészi fészket több izben találtam bokrokban is, nevezetesen bodza, galagonya és csipkerózsa bokrokban, alig 1—1½ méter magasságban. Ugyancsak Tárnokon találtam fészkelve ezidén a *nádi tücsökmadarat* egy kb. 8—10 holdnyi vizenyős sásos rétecskén, mely ritkás fűzfa és berkenye bokrokkal van benöve. Ilyen fűzfabokor sással átnőtt gallyai között találtam a fészket, mely a legközelebbi nádastól félkilométernyi távolságban volt. Ugyanitt fészkelhetett 2—3 pár *közép sárszalonka* is. Egész nyáron át itt voltak, de a fészkek kereséssel elkéstem. Több izben láttam, amint egy egy példány valamelyik fűzfa száraz gallyán üldögélt, míg két-három társa a magasban végezte mesteri párzási röpülését és hallatta párzási hangját.

A Benta patak alsó folyásával az érdi határban egy—két holdnyi nádasban éveken át fészkel 2—3 pár *vörös gém*; ezidén itt csak egyetlen egy pár fészkel.

1919-ben az ürbői mocsarakban a *fehérszárnyu szerkő* nagyobb számban fészkel, mint a *kormos szerkő*; előbbiből volt 100—120 pár, utóbbiból alig 50—60 pár. Míg a két madárfaj tojásai az összetévesztésig hasonlítanak egymáshoz, addig a fészkeik eléggé különböznek egymástól. A *kormos szerkő* fészke egyszerű kis tákolmány, avas korhadt növényi anyagokból építve és rendszeren egy volt szénaboglya, nádkéve stb. korhadó maradványaira rakva. A *fehérszárnyu szerkő* fészke ezzel szemben gondosabb

épitmény, amelyet a nyílt sásos füves mocsárban legalább féllábszárig érő vízben épít meg csőrével tépett mocsári fűszálakból.

Itt említem meg azt, hogy az ezen a nagyhirű mocsárvidéken élő lakosság ezidén mily óriási pusztítást végzett a madártojások elszedése által. Ladikszámra szedték a különböző vizimadár tojásokat, mert azoknak igen magasra szökött fel az áruk. Bugyi községben pl. a *vadréce* tojásnak 2—3 korona volt az ára, míg a *bibicz*, *szárcsa*, *goda* tojások 1 koronáért keltek. Asszonyok, gyermekek, egész családok seregestől jártak tojásozni és senki se akadályozta őket ebben. Pedig 1919-ben az ürbői madárállomány igen örvendetesen gyarapodott. Fészelt 20—25 pár *nyári lúd*, 15—20 pár *golyatöcs*, 8—10 pár *gülipán*, 10—12 pár *közép sárszalonna*, 4—5 pár *kis kócsag* s azonkívül még a rendes madárvilág. Puskások nem igen ritkították soraikat, de a fészekrablók rettenetes pusztításokat végeztek.

RADETZKY DEZSŐ.

A vadludak korai eltávozása 1918. tavaszán. Magyarország egyesik és jelenleg még ideiglenesen vízzel borított területein télen át óriási tömegekben telelnek a különféle vadludak, főleg *Anser fabalis*, *A. neglectus*, *A. albifrons* és *A. erythropus*. Tavaszi elvonulásuk ideje igen különböző, így emlékezem, hogy egyizben a Hortobágyon még május elején százezer számra láttam őket. Az alábbi jelentések szerint ezidén is nagy tömegekben jelentek meg Magyarországon, de ezuttal igen korán távoztak. SZOMJAS GUSZTÁV Tiszalökről azt jelenti, hogy március 20. és 25. között nagy tömegekben vonultak ÉK.-felé. LOWIESER IMRE szerint a lukácsfalvi Fehértóról is már igen korán vonultak vissza, úgy hogy március végén mentek el a legutolsók. Ugyanitt 1918-ban állandóan több száz nyári lúd is tartózkodott, holott azelőtt a tavon csak 5—6 pár szokott költeni. SZALAY ANTAL a bellyei uradalom területén levő kopácsi rétségről azt írja, hogy azt novembertől március 10-ig egyre növekedő számban lepték el a *vadludak* és *gyöngyvérek*. Az arasznyi vízzel borított vadrepce bőséges megélhetést nyújtott nekik. Márczius 1—10-ig oly óriási volt a számuk, aminőre még nem volt példa. Márczius 10-én elhagyták a rétet, úgy hogy csak az a néhány farka nyárilúd maradt itt, amely, úgy látszik, nálunk szándékozik letelepedni.

SCHENK JAKAB.

A Hejőpatak mint madáráttelelő hely. A M. k. Madártani Intézet a borsodmegyei Hejőcsabán madártani kutatással bizott meg, amit 1917 őszén kezdtem meg. A Hejőpatak annyiból érdekes, hogy vize néhány méter távolságon +26° és +10° hőfokban lát napvilágot közös kis tükörben. A meleg forrás a török világban épült Tapoleza fürdőnek adja a vizet, a hideg víz pedig Miskolcz városát látja el itallal.

Az összevegyült víz oly hőfokú, hogy a patak 20—25 kilométeres

szakasza emberemlékezet óta a leghidegebb télben sem fagy be. A 3—4 méter szélességű, kristálytisza vizet éger, fűz, nád és sás szegi be. Nyáron nádírgó (*Acrocephalus arundinaceus* L.), énekes nádiposzáta és különösen nagyszámban berki tücsökmadár (*Locustella fluviatilis*) található ott, továbbá a geze, fitiszfüzike (*Phylloscopus trochilus* L.) barátka- és kisposzáta (*Sylvia atricapilla* és *curruca* L.), valamint barázda- és hegyibillegető (*Motacilla alba* és *boarula* L.). A vizimadarak közül végül a vizityúk (*Gallinula chloropus* L.), guvat (*Rallus aquaticus* L.) és a kis vöcsök is ott tartózkodik és véleményem szerint költ is.

Ez állandók mellett különösen a téli vendégek érdekeltek s ezekről az alábbiakban adok számot.

Az 1917-iki december elején a tőkésréce (*Anas boschas* L.) egyes példányai érkeztek, többnyire gácsérok; a hónap végén beállott — 12—15° hideg idején nagy csapatokban lepték el a patak mentét. December 23-án néhány közép sárszalunkára akadtam s egy hegyibillegetőt lőttem. December 26-án egy nőstény nyilfarkú réczét (*Dafila acuta* L.) találtam és lőttem.

1918. január 4-én 3 vizityukot szoritott ki kutyám a nádashól melyek közül egyet meglőttem. Január 19-én a kis vöcsökre is rátaláltam s nagy utánjárással kézre is kerítettem. Február 1-én egy guvatot, 5-én pedig két kis sárszalunka (*Gallinago gallinula* L.) egyikét szereztem meg. Február második felében megenyhült az idő, mire a récék és sárszalunkák eltűntek; utóbbiak nyáron sem voltak láthatók, tehát csak telelni jöttek e helyre.

A vizityukot és guvatot a közeli Diósgyőr egyik 4—500[□] méternyi, melegvizű kis taván is áttelelőként találtam. A lakosok szerint e két faj itt is fészkel és a község libái és récéi közt teljesen otthonos.

SZEÖTS BÉLA.

Telelő fürjek. Az 1918/19. évi enyhe télen, amikor a nálunk rendszeren telelő *mezei pacsirtá*-ból is 80—100 csapatok maradtak nálunk, állandóan puskacső elé került a *fürj* is. 1919. január 15-én és 29-én a lábom maradt tengeri táblán lőttem egy—egy darabot. Begyük tele volt gyommagvakkal. Husuk igen izletes és csaknem túlságosan kövér volt.

RADETCZKY DEZSŐ, Tárnok.

Gólyák (*Ciconia alba* L.) decemberben. 1919. dec. 14-én a Körmentől délkeletnek fekvő Nádasd község (Vasm.) határában IFJ. SZÉCHÉNYI REZSŐ gróf 2 gólyát figyelt meg.

CH. J.

Madárvonulási adatok a gyergyói fensíkről 1918. tavaszán. *)
Március végén a gyergyói fensíkon és a Felső-Maros kanyargó folyása

*) Előzményét lásd *Aquila* 1918. p. 18.

vidékén végeztem megfigyeléseimet. Természetesen jóval elevenebb volt itt az élet, mint odafönt a havasokban.

Március 28-án ezres csapat *Turdus pilaris* mutatkozott, azontul már csak elvétve láttam. Ugyanaznap mutatkozott először *Aquila chrysaëtus*, melyből április és május folyamán sokszor hármat-négyet, sőt egy ízben — május 20-án — 9 darabot láttam együtt.

A Maros füzes, sásos kanyargásaiban meglehetősen sok volt a réce, főleg *Anas boschas*, jóval kevesebb *querquedula*, kisebb-nagyobb *Dafila-Anas penelope* és *crecca*-csapatok, elvétve *Spatula clypeata* és *Nyroca ferruginea*. Legnagyobb bőség április első felében volt, májusra megfogyatkoztak, csak költő *boschas*-párok és kajtár gácsérok maradtak vissza. *Anthus spinoletta* április 2-án — és csak ekkor — nagy számban átvonult. *Ciconia nigra*-t április 2-án 1 darabot, e hó 12-én pedig 5 darabot láttam együtt a rétségen. Költött is a környéken, mert június eleje táján is talákoztam vele a Marosmentén. *Circus cyaneus* nagyon gyakori jelenség volt a rétségen. *Circus aeruginosus* ritkábban és csak később jelentkezett. *Saxicola oenanthe* április második felétől kezdve gyakori jelenség volt, május 30-án közel 1000 m. magasságban — a görgényi hegyek keleti lejtőin — talákoztam vele. *Cerchneis tinnunculus*-t május 30-án az 1230 m. magas Kelenczkő szikláin fészkelve találtam. Ugyane tájon *Lanius collurio*-val s a közeli marhajárta vizes havasi réten *Gallinago gallinaria*-val talákoztam. *Pratincola rubetra* április 22-én érkezett, azontul töméntelen sok volt a rétségen; *rubicola*-t alig láttam. *Acrocephalus schoenobaenus*-t április 30-án, *Acrocephalus palustris* május 24-én hallottam először a marosmenti kis sásokban. *Hydrochelidon nigra* V. 14—17 között egy 60—70-es csapat a Maroson. Május 15-én két *Larus fuscus*; *L. ridibundus* csak március végén, április elején mutatkozott volt. *Totanus ochropus* csak vonuláskor jelentkezett, szintugy *calidris* is, ellenben *Actitis hypoleucis* és *Charadrius dubius* közönséges költő volt.

Éneklők közül: *Sylvia curruca*-t április 28-án hallottam először közel 1200 m. magasságban; *Sylvia communis* május 14-én, *S. simplex* május 21-én énekel először. *Muscicapa grisola* május 17-én érkezett.

BR. MANNSBERG ARVÉD.

Madártani megfigyelések a bukovina-besszarábiai határon és Bukovinában 1917. őszén és 1918. tavaszán. Irta: SCHENK HENRIK. (Mint tisztára külföldi vonatkozásu adatokat helykimélés céljából csak németül közöljük, lásd a 137. lapon.)

Madárvonulási adatok Dalmáciából és Isztriából 1913. tavaszán. — **Einige Beobachtungen aus Dalmazien und Istrien im Jahre 1913.** (*Clivicola riparia**) III. 17, Gravosa. — *Delichon urbica*

*) Tán *Clivicola rupestris*? Szerk.

III. 26, Spalato. — *Emberiza cia* III. 13, Cattaro. — *Erithacus tytis* III. 20, Gravosa. — *Falco subbuteo* IV. 1, Duino. — *Hirundo rustica* III. 28, Sebenico. — *Jynx torquilla* IV. 1, Duino. — *Monticola solitaria* III. 17, Gravosa. — *Motacilla alba* III. 13, Cattaro; III. 20, Gravosa. — *Phalacrocorax graculus desmaresti* III. 11, Buccari; III. 12, Cherso. — *Phylloscopus collybita* III. 17, Gravosa. — *Podiceps cristatus* IV. 1, Duino. — *Pyrhocorax graculus* III. 13, Cattaro. — *Saxicola hispanica xanthomelaena* IV. 1, Duino. — *Saxicola oenanthe* III. 21, Ragusa. — *Serinus canarius hortulanus* III. 22, Gravosa. — *Sylvia atricapilla* III. 14, Cattaro, Gravosa, III. 10, Lovrana. — *Sylvia subalpina* III. 24, Gravosa. — *Upupa epops* IV. 1, Duino. — *Vultur monachus* III. 17, Gravosa.

MANNBERG ARVÉD báró.

Néhány vonulási adat Bukovinából 1918. tavaszán. — Einige Zugdaten aus der Bukovina vom Frühjare 1918. *Alauda arvensis* III. 7, Korowia. — *Ciconia alba* IV. 21, Ostrica. — *Cuculus canorus* IV. 21, Ostrica. — *Grus communis* IV. 7, Kucurmare. — *Hirundo rustica* IV. 21, Ostrica. — *Jynx torquilla* IV. 5, Kucurmare. — *Motacilla alba* III. 21, Woloka.

BOHRANDT LAJOS.

Madárvonulási töredékek Délalbániából. Az 1917. év őszétől kezdve Délalbániában Fieri közelében tartózkodtam s jegyezgettem a madárvonulás jelenségeit. A visszavonulás alkalmával azonban összes jegyzeteim elvesztek, csak néhány töredék maradt meg. Tekintettel arra, hogy ennek a területnek az ornithologiai viszonyai ugyszólván teljesen ismeretlenek, ezeknek a közreadását is szükségesnek tartom.

A Berat-tól délnyugatra fekvő falvakban *Hirundo rustica* nem fészkel. Az utolsót 1917. október 12-én láttam, ami szokatlanul korai elvonulási dátum. 1918. tavaszán ennek megfelelően szokatlanul későn csak március 27-én láttam az első füsti fecskét. Azt következtetem ebből a jelenségből, hogy ez a terület nem átvonuló területe a füsti fecskének.

Fieri környéke egyébként valóságos madárparadicsom. Tömérdek az apró énekes, a lágunákban pedig milliószámra tanyázik a vizimadár, köztük a *Pelecanus crispus* is, amelyből március 6-án 3 darabot lőttek katonáink gépfegyverrel. Szegények éheztek, de a gödény paprikás azért nem nagyon izlett nekik.

A vonulásról általában csak annyit írhatok emlékezetem alapján, hogy igen lassan indult meg, még március végén se élénkült meg. Azonban igen sok volt az áttelelő s ezek közül a következő fajokat jegyeztem meg: *Vanellus capella*, *Pavoncella pugnax*, *Numenius arquatus*, *Gallinago gallinaria*, *Scotopax rusticola*, *Ardea cinerea*, *Phalacrocorax pygmaeus*, *Totanus ochropus*, *Fulica atra*, *Phylloscopus collybita*, *Accentor modularis*, *Motacilla*

alba, *Motacilla boarula*, *Pratincola rubetra*, *Pratincola rubicola*, *Anthus trivialis*, ezeken kívül láttam még februárban 1—1 példány *Sylvia atricapillát* és *currurát*. Nézetem szerint a téli példányok javarésze téli vendég volt.

DR. LINDER KÁROLY.

Magyar postagalamb Délafrikában. WEBER JÁNOS hadifogoly, aki igen érdeklődik a madárvilág iránt, a következő levelet intézte hozzám: „1918. február 7-én postagalambot fogtunk D a s p o o r t-ban 3 mérföldnyire északnyugatra Pretoriától. A lábán levő gyűrűn a következő felírás volt: „*Budapest 2100 W. V. 4*“. Kérem sziveskedjék erről értesíteni a Magyar Királyi Ornithologiai Központot. Rajta leszek, hogy a gyűrűt is megszerezem.“ Ez az eset szerfelett érdekel és kérem majd szives értesítését, ha valamit megtudnak róla.

MORTENSEN H. K. Viborg, Dánia.

Sajnos eddig semmit se tudtunk meg arról, hogy ki ennek a galambnak a gazdája, s honnan kelt útjára, mielőtt elveszett volna. *Szerk.*

Zavarja-e a cinkéket a gyűrűzés? Mintegy 50 m² udvaromba bevetődő cinkéket rászoktattam ablaketetőmre. Megakartam győződni arról, hogy a város más helyén levő ducetetőre járó cinkék között, ott vannak-e az udvaromba járók. Ezért a már T a v a r n á n bevált fogóládikával 1919. december hó 3-ig öt széncinkét (3 ♂ és 2 ♀) fogtam meg s ezeket gyűrűkkel megjelöltem. A gyűrűzés után a cinkék udvaromban nem mutatkoztak.

Már kissé bántott, hogy kedves madaraimat elzavartam, végre december 19-én megjelent egy gyűrűzött ♂ széncinke, de nem mert az etetőre repülni. Öt nap telt el még ismét az etetőre jött. Most, amikor e sorokat írom 1920. január 1 — ismét 2 ♂ és 1 ♂ gyűrűzött látogatja az etetőt.

A T a v a r n á n végzett megfogás nem zavarta a cinkéket, amit bizonyít az, hogy a gyűrűzötteket 2—3-szor is megfogtam ugyanazzal a ládikával. Ennek az okát abban látom, hogy T a v a r n á n több száz cinke járt a ducés ablaketetőkre, így a gyűrűzöttek mintegy ezek védelme alatt bátrabbak voltak. Itt Miskolcon 8—10 cinke jár az etetőmre, így a gyűrűzöttek sokáig emlékeztek a megfogásra és nem reagáltak mindjárt meg nem gyűrűzött társaik csábitására.

SZEÖTS BÉLA, Miskolc.

Adalékok az erdei szalonka vonulási viszonyaihoz. — Zur Kenntnis der Zugverhältnisse der Waldschnepe.

1. SZEÖTS BÉLA adatai Tavarna vidékéről. — Daten von BÉLA SZEÖTS aus der Umgebung von Tavarna.

Sorszám Lauf. Nr.	Elejtés időpontja Zeitpunkt der Erlegung	Szin — Färbung		Méretek centi- méterekben		Boccolással megállapított nem Anatomisch festgestelltes Geschlecht		Löve		Némán húzott Strich lautlos	Piszzege húzott Strich zischend	Korogva húzott Strich quarrend	Testsúly Körpergewicht
				Masse in Zentimetern				Erlegt					
		Tollazat Gefieder	Láb Füße	Test- hossz Kör- per- länge	Csőr Schna- bel	Esti lesen Auf dem Anstand	Hajtóvadászaton Auf der Treibjagd						
1	1913.III/18.	S. (D.) ¹⁾	Sz. (Gr.) ²⁾	27	7	1	.	1	.	.	.	.	.
2	III/18.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	28	7.5	1	.	1	.	.	.	.	.
3	III/22.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	28	7.5	1	.	1	.	.	.	.	.
4	III/22.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	28	7	1	.	1	.	.	.	.	.
5	III/22.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	29	7	1	.	1	.	.	.	.	.
6	III/23.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	29	7	1	.	1	.	.	.	.	.
7	III/25.	V. (H.) ³⁾	Sz. (Gr.)	30	7	.	1	1	.	.	.	.	.
8	III/26.	V. (H.)	V. (H.)	28	7.5	1	.	1	.	.	.	.	.
9	III/26.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	28	7	1	.	1	.	.	.	.	.
10	III/23.	V. (H.)	V. (H.)	30	7	1	.	1	.	.	.	.	.
11	III/24.	V. (H.)	V. (H.)	30	7	1	.	1	.	.	.	.	.
12	III/27.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	27	6.5	1	.	1	.	.	.	.	.
13	III/28.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	29	7	.	1	1	.	.	.	.	.
14	III/28.	V. (H.)	V. (H.)	28	7.5	1	.	1	.	.	.	.	.
15	III/29.	V. (H.)	Sz. (Gr.)	29	7	1	.	1	.	.	.	.	.
16	III/30.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	28	7	.	1	.	1	.	.	.	.
17	III/30.	V. (H.)	Sz. (Gr.)	30	6.5	.	1	.	1	.	.	.	.
18	III/30.	V. (H.)	V. (H.)	27.5	7	.	1	.	1	.	.	.	.
19	III/30.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	29	7	.	1	.	1	.	.	.	.
20	III/30.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	29	7	1	.	.	1	.	.	.	.
21	IV/3.	V. (H.)	V. (H.)	29	7	1	.	1	.	.	.	.	.
22	IV/4.	S. (D.)	S. (D.)	28	7.5	1	.	1	.	.	.	.	.
23	IV/5.	V. (H.)	V. (H.)	29	7	1	.	1	.	.	.	.	.
24	III/17.	V. (H.)	V. (H.)	30	7.5	.	1	.	1	.	.	.	.
25	III/17.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	28	7	1	.	.	1	.	.	.	.
26	III/17.	V. (H.)	V. (H.)	27.5	6.5	.	1	.	1	.	.	.	.
27	III/17.	V. (H.)	V. (H.)	29	7	.	1	.	1	.	.	.	.
28	III/17.	S. (D.) ⁴⁾	Sz. (Gr.)	27	6.5	1	.	.	1	.	.	.	.
29	III/17.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	26	7	1	.	.	1	.	.	.	.
30	III/17.	V. (H.)	V. (H.)	30	7.5	1	.	.	1	.	.	.	.
31	III/17.	V. (H.)	V. (H.)	29	7	1	.	.	1	.	.	.	.

¹⁾ S. (D.) — Sötét. (Dunkel.)

²⁾ Sz. (Gr.) — Szürke. (Gau.)

³⁾ V. (H.) — Világos. (Hell.)

⁴⁾ Dolnji Miholjacon lövettek. — Wurden in Dolnji Miholjac (Kroatien) erlegt.

2. **BERECZKY JENŐ** adatai Almásszentmária (Kolozs-megye) vidékéről.¹⁾ — Daten von **EUGEN BERECZKY** aus der Gegend von Almásszentmária, Kom. Kolozs.¹⁾

Sorszám Lauf. Nr.	Elejtés időpontja Zeitpunkt der Erlegung	Szin — Färbung		Méretek centi- méterekben Masse in Zentimetern		Boncolással megállapított nem Anatómisch festgestelltes Geschlecht		Löve Erlegt		Némán húzott Strich lautilus	Pisszegve húzott Strich Zischend	Korrogva húzott Strich quarrend	Testsúly Körpergewicht
		Tollazat Gefieder	Láb Füße	Test- hossz Kör- per- länge	Csőr Schna- bel	♂	♀	Esti lesen Auf dem Anstand	Hajtvadászaton Auf der Treibjagd				
32	1914. III/26.	S. (D.)	S. (D.)	24	7.5	1	.	1	.	.	.	1	.
33	" IV/1.	V. (H.)	V. (H.)	23	7	1	.	1	.	.	.	1	.
34	" IV/8.	V. (H.)	V. (H.)	23	7	1	.	1	.	.	.	1	.
35	" IV/9.	V. (H.)	V. (H.)	23	7	1	.	1	.	.	.	1	.

3. **BOHRANDT LAJOS** adatai Eperjesről.²⁾ — Daten von **LUDWIG BOHRANDT** aus Eperjes.²⁾

36	1914. III/31.	V. (H.)	S. (D.)	28	7	1	.	1	.	.	.	1	315 gr
37	1916. III/16.	V. (H.)	V. (H.)	30	7	1	.	1	.	.	.	1	320 "
38	" III/19.	S. (D.)	S. (D.)	30	7	1	.	1	.	.	1	.	290 "
39	" III/25.	S. (D.)	Sz. (Gr.)	25	7	1	.	1	.	.	1	.	320 "
40	" III/26.	S. (D.)	S. (D.)	28	7	1	.	1	.	.	1	.	285 "

Faoduban fészkelő szajkó. Az algyógyi szanatoriumnak általam létesített madárvédelmi telepe, amely 100 mesterséges fészekoduval van felszerelve, az 1918-ik esztendőben két meglepő jelenséggel is szolgált. Egyik az *örvös légykapó* (*Muscicapa collaris* Bechst) rohamos térfoglalása. 1917-ben jelentek meg az elsők, 5 fészekoduba telepedve, ez évben pedig már 11 fészekodut foglaltak el, tehát a lakók sorában a széncinege után (22 oduban 25 költés) a második helyre kerültek.

¹⁾ Az első szalonka itt III/18-án húzott, de állítólag már III/15-én is itt voltak. III/26-tól IV/8-ig későn, csaknem egész sötétben húztak. — Die ersten Schnepfen wurden hier am 18/III. beobachtet, angeblich wurden schon am 15/III. welche gesehen. Vom 26/III. bis 8/IV. strichen die Schnepfen schon spät fast in vollständiger Dunkelheit.

²⁾ A húzás 1916-ban kezdődött III/16-án és IV/30-ig egyfolytában tartott. Az első esti húzás (III/16.) 40 percig tartott (5³⁰–6³⁰). A 39-es számú szalonka „kettes“-ből lövett mint első; mindkettő pisszegve húzott. A 40-es szintén a „kettes“-ből lett elejtve mint második; az első korrogva, a második pisszegve húzott. — Der Strich dauerte im Jahre 1916. vom 16/III. bis 30/IV. ohne Unterbrechung. Der erste Abendstrich am 16/III. dauerte 40 Minuten (5³⁰–6³⁰). Die Schnepfe Nr. 39 wurde aus einem „Zwicker“ als erste erlegt; beide zogen pfuizend. Nr. 40 wurde ebenfalls aus einem „Zwicker“, aber als zweite erlegt; die erste zog quarrend, die zweite pfuizend.